

2.2.2021

Ohje lasten ja nuorten harrastustoiminnan (ml. taiteen perusopetus) järjestämisestä, rajoittamisesta ja keskeyttämisestä valtioneuvoston periaatepäätöksen 26.1.2021 mukaisilla epidemiatasoilla

1. Johdanto

Valtioneuvosto teki 26.1.2021 periaatepäätöksen COVID 19 -epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisesta annetun toimintasuunnitelman täydennyksestä. Siinä kuvataan kolme toimenpidetasoa epidemian nopean kiihtymisen ja koko maata uhkaavan leviämisvaiheen estämiseksi eri tilanteissa:

1. kaikkien leviämisvaiheen toimenpiteiden toteuttaminen leviämisvaiheessa olevilla alueilla
2. leviämisvaiheen toimenpiteiden ja määräaikaisen ja laajamittaisen käyttöönoton ohjaus
3. poikkeusolojen ja liikkumisrajoitusten käyttöönotto

Toimenpidetasolla 1 leviämisvaiheen alueilla aikuisten ryhmäharrastustoiminta ja siihen osallistuminen suositellaan keskeytettäväksi tilapäisesti kokonaan. Sen sijaan alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten ryhmäharrastusten kohdalla on syytä käyttää erityistä harkintaa.

Toimenpidetasolla 2 lasten ja nuorten ryhmäharrastustoiminta sisätiloissa korkean tartuntariskin toimintamuodoissa voidaan suositella tilapäisesti keskeytettäväksi ja mahdollisuuksien mukaan etämuotoisena toteutettavaksi.

Toimintasuunnitelman täydennyksen mukaan lasten ja nuorten harrastustoimintaan, ml. taiteen perusopetus, sekä toimintakyvyltään rajoittuneiden väestöryhmien harrastustoimintaan kohdistettavien suositusten osalta on tärkeää vakavasti harkita niiden sosiaalisia ja sivistyksellisiä kielteisiä vaikutuksia sekä sen perusteella arvioida, millaisin vaihtoehtoisin tai rajoitusten negatiivisia vaikutuksia lieventävien keinoin tilanteessa voidaan toimia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ovat laatineet tämän ohjeistuksen lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaat) ryhmäharrastustoiminnan (ml. taiteen perusopetus) järjestämisestä, rajoittamisesta ja keskeyttämisestä kyseisen periaatepäätöksen mukaisilla eri epidemiatasoilla. Lasten ja nuorten sisätiloissa tapahtuvan ryhmäharrastustoiminnan (ml. taiteen perusopetus) täysimittaisen keskeyttämisen vaihtoehtona olisi, että harrastustoiminta keskeytettäisiin, ellei siinä voida noudattaa tämän ohjeen mukaisia turvallisen harrastamisen kriteerejä.

Harrastustoiminta on hyvin keskeinen osa lasten ja nuorten elämässä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyn mukaan yli 90 prosentilla vastaajista oli viikoittainen harrastus ja esimerkiksi taiteen perusopetuksessa opiskelee 128 000 oppilasta. Siksi harrastustoiminnan mahdollistaminen koskettaa lapsia ja nuoria laajasti. Tämän lyhyen ohjeistuksen tarkoituksena on tuoda esille toimintatapoja ja tilanteita, joilla on vaikutusta lasten ja nuorten harrastustoimintaan terveysturvallisuuden näkökulmasta. Tällöin tarkastelun kohteeksi on otettava ainakin lasten ikä, ryhmän kokoonpanon pysyvyys, toiminnan sisältö, toimitalan ja harrastusryhmän koko sekä se, harjoitetaanko toimintaa sisätiloissa vai ulkona.

2. Lasten ikä

Valtioneuvoston periaatepäätöksen lähtökohtana on, että alle 12-vuotiaiden ryhmäharrastustoimintaa ei rajoitettaisi. Tämän ohjeen suositukset koskevat siis ensisijaisesti 12-18-vuotiaiden sisätiloissa tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa. Toimenpidetasolla 2 on kuitenkin suositeltavaa, että alle 12-vuotiaidenkin sisätiloissa tapahtuvassa harrastustoiminnassa noudatettaisiin niitä turvallisen harrastamisen kriteerejä, jotka on määritelty tässä ohjeessa.

3. Harrastusryhmän kokoonpanon pysyvyys

Koronaviruksen leviämisen estämisen ja jäljittämisen kannalta on tärkeää, että harrastusryhmä kokoontuu aina samassa kokoonpanossa. Jos lasten ja nuorten harrastustoimintaa leviämisvaiheessa toteutetaan, on erittäin tärkeää, että se toteutetaan vain ryhmän omana harrastus- tai harjoitustoimintana ilman kilpailutapahtumia, konsertteja, esityksiä, näytöksiä tai muita sellaisia tilanteita, joissa ryhmä joutuu kontaktiin muiden harrastusryhmien kanssa. Myös opettajien, ohjaajien ja valmentajien tulisi olla aina samoja eikä vanhempien oleskelu harrastus- ja pukeutumistiloissa ole mahdollista.

4. Toiminnan sisältö

Toiminnan sisällöllä on suuri merkitys tartuntariskin kannalta. Tutkimuksista tiedetään, että tartunnan riski on suurin joukkue- ja kontaktilajeissa sekä muissa sellaisissa toimintamuodoissa, joissa on lähikontakteja ja voimakasta äänenkäyttöä. Toisaalta tasa-puolisuuden vuoksi ei ole perusteltua kieltää esimerkiksi joukkuelajien harrastustoimintaa kokonaan, koska niissäkin yksittäiset harjoitukset voidaan toteuttaa niin, ettei lähi-

kontakteja synny. Tällöin painopisteenä voi esimerkiksi joukkuelajeissa olla henkilökohtaisen suoritustekniikan tai lihaskunnon parantaminen. Jos lasten ja nuorten sisätiloissa tapahtuva harrastustoiminta leviämisvaiheessa sallitaan, tulisi kaikkien opettajien, ohjaajien ja valmentajien sekä myös vanhempien ja huoltajien sitoutua näiden periaatteiden noudattamiseen ja maskien käyttämiseen. Niin ikään valtakunnallisten järjestöjen tulisi sitoutua jäsenjärjestöjensä kouluttamiseen, ohjaamiseen ja toiminnan omavalvontaan. Harrastajien, henkilöstön ja sidosryhmien ohjeistamisesta ja ohjeiden noudattamisen valvonnasta vastaa aina toiminnan tai opetuksen järjestäjä.

5. Toimitilan ja harrastusryhmän koko

Tartuntariskin ja myös jäljittämisen kannalta ryhmän mahdollisimman pieni koko on tärkeä asia. Toisaalta myös harrastustilan koolla on merkitystä, koska suuressa tilassa voi toimia useitakin ryhmiä siten, että ne eivät ole kosketuksissa toisiinsa. Leviämisvaiheen aikana kokoontumisrajoituksissa on viime aikoina pääosin käytetty 10 henkilön maksimimäärää. Tarkasti rajatun harrastusryhmän toiminta ei ole yleisötilaisuus eikä myöskään yleinen kokous, mutta yhdenmukaisuuden ja selkeyden vuoksi niissäkin olisi leviämisvaiheessa sisätiloissa tapahtuvassa harrastustoiminnassa soveltuvin osin hyvä noudattaa 10 henkilön rajausta kuitenkin toimitilan koko huomioon ottaen. Suurissa liikuntasaleissa ja muissa suurissa tiloissa voi samanaikaisesti toimia erillisiä 10 hengen ryhmiä ilman, että ryhmien välille syntyy tosiasiallista kontaktia. Sellaisissa suurissa kulttuuri- ja liikuntapaikkakokonaisuuksissa, joissa on useita eri tiloja ja saleja henkilömäärärajoitusta voitaisiin soveltaa kunkin tilan ja salin osalta erikseen ja myös siten, että kunkin tilan koko otetaan huomioon.

6. Harrastustoiminta ulkona ja alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa

Tartuntariski ulkona on huomattavasti pienempi kuin sisällä. Sen vuoksi leviämisvaiheessakaan olevilla alueilla ei tason 1 tilanteessa ole perusteita rajoittaa ulkona tai rajatuissa ulkotiloissa tapahtuvaa ryhmäharrastustoimintaa. Sen sijaan siirryttäessä epidemian tasolle 2 tulisi alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa tapahtuvassa ryhmäharrastustoiminnassa noudattaa jäljempänä esitettyjä suositeltuja toimintatapoja.

7. Suositus noudatettavista toimintavoista

Opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittelevat toimenpidetasolla 2 lasten ja nuorten sisätiloissa tapahtuvan ryhmäharrastustoiminnan (ml. taiteen perusopetus) täysimittaisen keskeyttämisen vaihtoehdoksi, että harrastustoiminta keskeytettäisiin vain, ellei harrastustoiminnassa voida noudattaa kaikkia seuraavia periaatteita:

- harrastusryhmä kokoontuu aina samassa kokoonpanossa ja jokaisella harrastuskerralla kirjataan ylös läsnä olleet
- kilpailuja, otteluja, konsertteja, näytöksiä, esityksiä tai mitään muita sellaisia toimintamuotoja, joissa ryhmä on kontaktissa muiden harrastusryhmien kanssa, ei järjestetä
- vanhempien ja muiden ulkopuolisten henkilöiden oleskelua harrastus- tai pukeutumistiloissa ei sallita
- ryhmän opettajat, ohjaajat ja valmentajat ovat jokaisella harrastuskerralla samoja henkilöitä
- kaikki harrastusmuodot toteutetaan siten, ettei lähikontakteja synny ja esimerkiksi peli- tai otteluharjoituksia ei järjestetä
- toiminta toteutetaan siten, että osallistujien välillä säilyy 2 metrin turvaväli yli 12-vuotiaiden ryhmämuotoisessa harrastustoiminnassa
- osallistujat ohjeistetaan oikeanlaiseen käsi- ja yskimishygieniaan sekä oikeanlaiseen toimintaan oireiden ilmaantuessa ja koronatestiin hakeutumisessa
- opettajilla, ohjaajilla ja valmentajilla on aina kasvomaski harrastustilanteissa
- harrastustoimintaa toteutetaan enintään 10 hengen ryhmissä kuitenkin siten, että suurissa liikuntasaleissa ja muissa suurissa tiloissa voi samanaikaisesti toimia erillisiä 10 hengen ryhmiä, mikäli ryhmien välille ei synny tosiasiallista kontaktia
- suurissa kulttuuri- ja liikuntapaikkakokonaisuuksissa, joissa on useita eri tiloja ja saleja, henkilömäärärajoitusta sovelletaan kunkin tilan ja salin osalta erikseen

Edelleen opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittelevat, että edellä mainittuja turvallisen harrastamisen periaatteita noudatettaisiin leviämisvaiheessa olevilla alueilla sisätiloissa tapahtuvassa ryhmäharrastustoiminnassa jo toimenpidetasolla 1 ja tasolle 2 siirryttäessä myös alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa tapahtuvassa ryhmäharrastustoiminnassa. Jos lähiopetus ja -ohjaus keskeytyvät harrastustoiminnassa, on suositeltavaa siirtyä etäopetukseen ja -ohjaukseen mahdollisuuksien mukaan.